

Діло

Виходить що-дня врано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Район 10., II. пос.

Конто пост. шадн. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 270 К.
чвертьрічно 6—
піврічно 10—
півлітньо 12—

у Львові (без доставки):

місячно 240 К.
чвертьрічно 7—
піврічно 14—
півлітньо 28—

За зміну адреса
платить ся 10 к.

Ціна оголошень:

Стрічка петрова, довжиною
40, а відстань 60, в
оповістках 50 с, в редакційній
часті 1 К. По відомостях про
зміну і заручки 1 К.
Некрологія стрічка 1 К.
Ставок оголошень за окремих
— — — — — усього. — — — —
Одні приклади коштів
у Львові 10 с.
на українській 20 с.

Видав.: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний ред-ктер: Д-р Василь Панейко

Львів, 20 червня 1917.

У внутрішній політиці Австрії відбуваються тепер незвичайно важкі події. Кабінет гр. Клям-Мартініца подав ся до димісії, примушений до цього фактом, що репрезентації всіх народів Австрії з виключком Німців є проти нього. Тепер іде процес творення нового кабінету, який мав би за собою більшість в парламенті. Нормально беручи, сей процес завершить ся тим, що якась часть парламентних груп, які стоять в опозиції проти теперішнього кабінету, дасть ся повзкати для правительства й парламентарної більшості.

Тут як найближші кандидати стоять поляки, які готові за відповідну ціну свою хвилю зв'язцію перемінити на підпирання кабінету. Яка се ціна, знаємо: привертення польського стану послана за перед війни як в управі Галичини так і в управі держави й монархії.

Знаємо також, що се значить для українського народу: скільки разів правительство по-требувало поляків, скільки разів ціною позискання їх було вдержане, скріплене, розширене їх політичного пановання над українським народом.

Такий сам політичний торг буде відбуватися тепер. Яке супроти цього виглядає наша парламентарна репрезентація, чи розпоряджася вона можливо найбільшою скількістю сил й позаги, щоб супроти того торгу заступати інтереси українського народу?

На се питанє все наше громадянство, яке слідить за політикою, мусить на жаль дати собі негативну відповідь.

Теперішня переважна хвиля застас парламентарну репрезентацію українського народу в Австрії на жаль роз'єднаною. Роз'єднина Галичани й Буковинці, роз'єднина в своїм нутрі також Українська Парламентарна Репрезентація Галичани.

При тім, хто брав би в основу свого розгляду принципіальні лінії української політики в Австрії, даром глядіть би причини того роз'єднення. Візьміть програмові заяви, які містять ся в державно-правній заяві, зложеної пос. д-ром Петрушевичем, в промові голови галицької У. П. Р. Романчука і в промові провідника Буковинців Василька, — і не знайдете ніяких ріжниць, ніякої основи до роз'єднення. Прислухайте ся до голосам громадянства — і побачите, що Народний Комітет, найвища управа найбільшої з українських партій Галичини, а саме національно-демократичної партії, яка має в У. П. Р. рідноту більшість, що з'єднана довірою, скляканий Народний Комітетом, що цілий ряд повітових організацій Галичини, що українське громадянство і з окрема українська академічна молодіж у Відні, — що всі вони домагають ся злуки всіх українських полів в Австрії. Занятьте українських послів в Буковині і почувте однудушну відповідь, що вони в сій важкій для українського народу звили вповні солідаризують ся з українськими послами Галичини й готові кожної хвилі до організаційної злуки.

Що ж стоїть на перешкоді з'єдненню? Нічого, тільки воля більшості У. П. Р., яка воляє роз'єдненє між Галичанами й Буковинцями, а також роз'єдненє у власнім нутрі У. П. Р., між оборонцями роз'єдненє і прихильниками з'єднення, між з'єдненє.

Чому? Одиноким аргументом, який вистає в оборонній роз'єдненє, є, що вони хотять вести виключно українську політику*, що при з'єдненю було би неможливе. Є слова, які надають ся до того, щоб ними гіпнотизувати і таким гіпнотизуючим способом уважать — адятьте ст — оборонній роз'єдненє фразу про „виключно українську політику“. Що за сям словом криють ся особисті і групові амбіції й більш нічого, — се дуже добре зрозуміти і оцінити наш загаль, підносячи голос в оборонній з'єдненє.

Ми вже зазначили на основі програмових заяв у парламенті, що програмових ріжниць між окремими групами представників українського народу в австрійській парламенті нема. Тим самим нема основи відмовляти котрійсь з тих груп здатності до ведення виключно української політики. Так, наша політика повинна бути ви-

ключно українська, але не є нею політика, яка нас роз'єднює, яка ослабляє нашу дійсну силу і нашу моральну повагу. На роз'єднанє не треба особливої політичної вмілості. Політичну вмілість викажуть автори фрази про „виключно українську політику“ тоді, коли для загальної справи посвяять особисті і групові амбіції і з'єднать всі наші сили для оборони нашої національної справи в сій державі. Се і тільки се буде справжня українська політика!

Перед розв'язкою кабінетової кризи.

Львів 20 червня 1917.

Доси — по донесенням віденської преси — кабінетова криза триває дальша. Серед парламентарних кругів вдержують ся чутки про концентраційний кабінет, зложеної на основі національного ключа, примінованого в парламенті при виборі президії: в кабінеті отже мало-би бути 6 портфельів в руках Славян, а 3 в руках Німців. Такий проєкт мав вийти від чеських і південно-славянських послів. Одначе зреалізованє його видеть ся мало імовірним з огляду на те, що між поодинокими парламентарними партіями, головнo між Німцями і Чехами, не прийшло доси до порозуміння. Концентраційному кабінетови противлять ся також поляки.

Деякі політичні круги вважають Шпіцмідлера наслідником гр. Кляма. Шпіцмідлер мав би бути тільки управителем кабінету, а з дотеперішних міністрів вийшли би в склад його кабінету: Гефер, Урбан, Георгі і Трика. Не виключена також можливість зложеної кабінету під проводом д-ра Кербера або бар. Бека. Найновіший донесення вказували би знов на те, що таки гр. Клям утаорить новий кабінет, а головне діло в тім, щоб в новім кабінеті не остали ся міністри з кабінету гр. Шірка, проти яких звертають ся парламентарні партії.

Польське коло вже сформулувало свої домаганя до нового правительства. Після віденських звісток, поміщених в польських дневниках, на загаль вдержуєть ся переконане, що польське коло буде голосувати за бюджетом нового правительства, о скільки воно сповнить домаганя краю*. Які се домаганя, нам в часті відомо, в дечім про них не важко догадати ся. Ціна, за яку польське коло дасть державі її конєчності, і сям разом не буде инша, як була доси.

Кабінетова криза.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Президент міністрів Клям Мартініц канферував вчера по полудні з представниками полудневих Словян, Українців, „Unio latina“, Чехів і Кола польського.

З бюджетової комісії.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Вуджетова комісія радиланні дальше над бюджетною провазією. Б. справоздавець Штайнвендер предложив внести в справі уповаження уряду до кредитової операції до висоти 6 мільярдів, одначе з вилученєм неаорганізаційної ренти.

П. Оичул заявив ся за парламентаризованєм уряду, п. бр. Д. Ельверт проти.

П. Тусар заявив, що теперішня хвиля незвідповідна до творення коцентраційного кабінету, бо нема в тім напрямі психологічних умов, головнo по стороні німецької. Чеський Союз голосувати-ме проти бюджету.

Міністер скарбу Шпіцмідлер обговорював подрібно предложеня внесодавця й те, на як довго вистало б мільярдів. Дальше говорив про поділ видатків на воєнні, запомогові й и.

Посол Елснбоген заявив іменем своєї партії, що голосувати-ме проти бюджетової провазії.

П. Вєсчупє ставить ряд внесенє, м. и. в справ: поборованє сухит, в справі знесенє офіцирських менаж та вибору комісії з 53 членів, котра мало-б право через делегатів слідити живленє жовнірів в стапах і на фронті, акціє внесенє в справі дорожнього додатку державним функціонерам.

П. Кадляцек дав висліз мировим бажаням населєня.

П. Юліян Романчук обговорював конєчність зміни й поправки адміністрації: при обсаджуванні міністерських тек повинні в першім ряді входить в рахубу річєві спосібності а для представництва потреб народу належалоб утаорити в ряді міністрів державних секретарів, покликаних зломж поодиноким народностям.

П. Нігониї домагає ся, щоб зараз вдержати всієї інтерновані й конфіновані несподєржаних людей. — Відповідь на те міністер внутрішних справ бар. Гандель.

П. Колішер говорив про справи важливленє населєня й відбудови господарства.

На тім засіданє перервано. Слідуюче засіданє инні о год. 10 перед обв.

Українські соц. дем. на сток-гольмській з'їзді

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Гольмсько-скандинавський комітет прийняв дня 19. с. м. делегацію української соц. дем. партії з Австрії під проводом В. Темницького. Делегація уважає „роз'язанє“ справи національної язвиного справедливости й основи тривалого мира та розвитку соціалістичної ідеї і домагаєт ся, щоб Австро-Угорщина й Росія та держави балканські перемінєні були в федерації рівноправних автономічних народів. Ціль української політики: злука всіх українських земель в одностайний політично автономічний таір державний; коли се не дасть ся осягнути, — то забезпеченє політично територіальної національної автономії в федеративній зв'язі з Австро-Угорщиною й Росією.

Делегація заявляєт ся за новим переведєнєм розмежованя обшарів Австро-Угорщини й Росії на основі етнічного оселєня. Делегати заявляють ся за привертєнєм Польщі не тільки (?!) в етнографічних межах, за найскоршим миром без анексії і котрибуцій, за відшкодованєм народів, на яких території провадила ся війна, оскільки вона не провадила ся в їх інтерєсі, за привертєнєм самостійної Бельгії, Румунії й Сербії в рівночасним зєдненєм Сербії з Черногорією. Роз'язанє справи Альзасії й Лютарингії та Фінляндії належить політиці свільному порозуміню интересованих з узгаєдненєм волі населєня. Що до міжнародних і господарських справ то делегати прилучають ся до вилзєдів австрійської німецької делегації й домагають ся, щоб українські соц. дем. в Австрії й Росії отримали всі права окремої секції.

Делегати сподіваять ся знесенє сталих війск, організації війск народних для оборони країи, загального розоружєня і знесенє тайної дипломатії.

Заборона ексгумації.

ВІДЕНЬ (Ткб.) З оглядів санітарних заборонєно ексгумацію трупів погибших на полі битв і перевозєня їх у глибину краю та до окупованих й етальных терєнів. Заборона ся трєває до 1. жовтня 1917.

Суфражистки виграли війну.

ЛОНДОН. (Ткб.) Палата громад по дедаті над виборчою реформою 385 голосами проти 66 прийняла в засаді право голосування для жінок.

Нова соціалістична конференція?

БУДАПЕШТ (Ткб.) Соц. орган „Nepszava“ одержав з Петрограду через Стокгольм таку депешу:

З припорушення петроградської Ради робітників і жовнів підняється до відома, що Рада на засіданні з дня 2. червня утварила скликати на час від 28. червня до 8. липня загальну міжнародну соціалістичну конференцію. Підписаний президент Чхеїдзе.

Проти окремого мира Ленін-Керенський.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) На конгресі робітничо-жовнівських рад міністер Церетелі, представляючи політику правительства, сказав: В області заграничних відносин старасмо ся прискорити заключення нового договору, в яким принципи, голошені російською демократією, мають бути признані основою міжнародної політики союзників. Уживаємо всяких способів, щоб нашу програму зробити доступною всім правительствам антанту й уникнути зради з союзниками. На нашу думку найгіршим вислідом нашої змагань до загального мира був би окремий мир з Німеччиною, бо він втягнув би Росію до нової війни по стороні германської коаліції.

Потім Ленін виголосив довшу промову, обвиняючи тепершній російський кабінет і відозвав Керенського з звинувом до офензиви. Сю відозвав назвав він зрадою інтересів інтернаціонального соціалізму. Ленін промовляв за найострішими зарядженнями для поправки положення і завива, що його партія готова обняти владу, коли їй її предложать.

Міністер війни Керенський сказав, що братане на фронті, яке ставить Ленін, є ліком, який зовсім покряває ся з бажаннями німецького генерального штабу. Мусимо — говорив він — дати міжнародний доказ, що не є ми величиною, яку можна поминати в рахунку. Опісля Керенський здавав справу з своїх останніх вражень на фронті і боронив енергічно своєї діяльності на становищі міністра.

Як в Німеччині думають „довести до спасенного мира в Росію“?

Німецький журнал „Der Turner“ в числі за червень приносить статю бар. Гротгуса п. з. „Як доведемо до спасенного мира з Росією?“ Бар. Гротгус є противником Росії і уважає безглуздом погляд, що тимчасове правительство та Рада робітників і жовнів були би готові до

заклучення мира, корисного для Німеччини. Він вказує на те, що обовязком Німеччини крім визволення Польщі є вступити в першій мірі в обороні повної незалежності Фінляндії і незалежності України; того не робить ся, бо „воєнна адміністрація союзної Австро Угорщини веде під впливом Поляків просто відворотну політику в занятих областях України, а саме на Волині“.

Український 9. полк піхоти над Сочою.

Пишуть нам:

В найгірнійшій в трилітній світовій війні й найбільше кривавім змаганю над Сочою записалися імена наших українських полків незатертими буквами в історії, як се свідчать численні похвали нашого найвисшого Вождя. Коли Італійці в половині мая намагались всіми силами, без огляду на величезні жертви в людях, при на громадженю найбільшого розміру артилерії, пробитись через скалисту височину Красу,

Загартовані нерви, самопосвята, погорди смерті, се видимі прикмети сих полків.

На 26. рано дістали 2 баталіони приказ скрипти 24. полк піхоти, який стояв на полудневім стоці часто згадуваної гори 652. Ворожа артилерія відтяла нам дорогу. Але приказ мусів бути випознений. Перед нами й за нами підносились тільки клуби диму і кожний, перебігаючи з одної ями, виритої гранатом, до другої, старав ся дістатись на перед. Коло 6. год. вечером зібрались під скалистим стоком згаданої гори. Гармати заграли ще більше, аж скали стогнали. Ворог приготовався наступ. Пригудившись під камінєм до землі-матери, котра кожної хвили могла прийняти його в свої обняття, чекав кожний приказу „на перед!“ Бо ліпша певна смерть, як мука нерів в непевній ожданню. Обвішані ручними гранатами, кинулись хлопці на приказ свого курінного атамана на наступуючі ряди неприятеля, який в кількох хвилях, оставляючи поле, засіяне густо трупами, подав ся до своїх викутих в скалах кривок. „Ворог відбитий!“ — рознеслось блискавкою. Такі наступи повторились ще кілька разів і на другий день.

Прийшов день 28. мая, записаний золотими буквами в історії полку. Від рана огонь артилерії змагав ся. Гармати ревали, аж тверді скали отвірвались. Після вискаків полонених богато ворожих гармат потріскало з надмірного огню. Скали розскакувались, а їх відломки сипались густим градом. По таким пекельнім приготуванню перейшов неприятель до наступу. Од

на лави виходила за другою, а віддалене наших становищ від неприятельських виносило в деяких місцях не більше, як сорок кроків. На даний знак наша артилерія сперла неприятельські резерви. Хлопці кинулись на ворога. Заклякотали машинні карабіни, а ручні гранати поспалились градом. Рів гармат, зойки ранених, переразливий клекіт машинних карабінів, тріскане скал, грімке „гура“, стогін землі, свист куль — се все зливалось в одну мелодію пекла. Скали забарвлені теплою кровю, оббрискані мозком, вкриті трупами. Неприятель не уступав. Свіжі лави наступали одна по другій й хидились як трава під косою в огню наших ручних гранатів і машинних крісів. А гармати з одної й другої сторони лютували. Хлопці держались як прикуті до тих скал. Іх завяте росло — кров погибших товаришів зливала о пімсту. Не один, легко ранений, стоячи при трупі свого улюбленого товариша, не уступав, хоч власна кров багрива землю коло него, аж ворог, оставляючи сотні трупів, подав ся назад до своїх становищ. З полудня порог кількома випадами пробував ще свого щастя, але даремно. Терракий мур оборонців остав непохитно в своїх становищах. Під вечер почалось зношуване тяжко ранених на місце першої лікарської помочи і хоронення погибших товаришів. В змах, вибитих гранатами, присилані перемішаню з камінем землею, усуди воли лічними снами. Не вкриває їх зелена мурава, ані скромна тінь дерев, тільки пороздирані і пошарпані піні туло дивлять ся на білі хрестики.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Ділі“, а прате коли хто з Ва Передплатників змінє місце побуту, те звичайно не подас попередної адреси. Передовсім Передплатники з поважних почт (Фельдпост-ів) майже ніколи не дають при зміні адреси послідного фельдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо доти первести зміни, доки не маємо двикладної попередної адреси. У нас „картотена“ є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уминити нарікань про сьме при зміні на НОВУ, подавати і поже — — — реду (стару адресу), — — —

або

залучити власку і написати різночасно нову адресу.

В перепиці з нами все прошу подавати ч и о л е, яке є видруковане на власці.

Адміністрація „ДІЛА“

НОВИНКИ.

Львів, 20 червня 1917.

— За єдність української репрезентації в парламенті. Пишуть нам: Д. Іо. с. м. виславля ми до У. П. Р. на руки голови Ю. Романчука письмо

Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

ПІД КРИЛАМИ ЦЕРКОВ.

— Ой, татуню люблю, вибачайте мому старому — цокотіла Літошинська: Як приїхав ото вчора з Хмільника, то так стомив ся, крижі й й крижі, не поїду, не поїду, каже, я до Дубиновець; їдте та гарненько витайте від мене татуня...

— То це ми до вас з молодіжню: це моя найстарша, це племінниця, це мизначка, а це (показуючи на паничів), мої фурмани. А — їй-Бо: гаряча пора, живна, наймити в роботі. А це племінниця теж, геть аж в Бялського уезду, в гостях у нас. А це моя сеструнж, учителька з Холма...

Доньки, племінниці й „Фурмани“ підходили по черзі до дідуна й бабуні, витали ся, цілували обох в руку, а старі їх в голову й відходили далі, витати ся та рекомендувати ся иншим тутешнім. Брати Яцімірські стояли поза Літошинськими, проклинаючи матушку, племінницю та „фурманів“: ну, й довгож вони як...

Нарешті Ладик взяв їх по під руки й підвівши до дідуна й бабуні, відреконувався: Дедушка й бабушка, честь імено представіть: брата Яцімірські, в Полонного.

Очень принято. А чи не отия Назарія, з Пречистенської церкви.

Ні дедушка, — відказав волітехник: отия Наркиса, а отия Назарія то — наш дідуно.

Дідуно ваш... от воно як! Памятаеш, серце, — звернув ся до бабуні. — Назарія Яцімірського, що то в Коровничах, на Юлінім месілі, на скрипку грав: то це його внуки. Ах, славно, грав!

Чи ти бачиш! дивувалась бабуня: — гарні хлопці! Як же там ваш дідуно маєть ся? Такий молодий, а вже внуків яких мас. Живий — здоровий ще?

Наш дідуно померли вже, бабушко...

Ххії, ото допіро! — аж вдарила ся в полк бабуня: давно?

А вже років пять, як упокоїли ся.

З чогож то? То щез молодий був: куди до ма!

На Йордані простудили ся

Ай, ай, ай! Царство небесне й вічний покой! Ах, грав же, от грав! Бувало, як возьме в Алтера скрипку, куди: все на бік, — й танці, й шпешурдяка. А співав як! Ангельський, ангельський тенор мав. Артист був...

І ті, що стояли в черзі, поза братами Яцімірськими, дивували ся, чого це паничі так довго витаять ся: але самі витали ся ще довше за Літошинську й Яцімірських разом.

А Шимшон Бліндерман, граючи вже четвертий під-ряд марш та між иншим, розмовляючи з отсем Костюм, дивував ся, що такого богато гостей: ну ну!

Аби мед, Шимшоне, а мухи будуть.

Ой-ой!

Гості, — инші сиділи та прохажали ся в залі таки, инші в ідалійні пижы чай, инші під оріхом, а скріп, в покоях, в гамку, в огрудку, — було повно й гуділо, як улику. Під вікнами вже стояло чимало селянської молоді, парубків, хлопців, дівчат та підлітків, що прийшли подивити ся, як батшокові гості гуляти муть. Не обходило ся й без гострих слів та стусанів: Кудиж ти лізиш, як оса, сказ на твою ма!...

А ди, який! Не до сподоби тобі, що тісно, то йди к бісовій матері!

Абож-розпав ся на вікні, лиш йому, бач одному цікаво.

Гордино! Гордино, дурна, ходи сюди: ось тут хороше видко ся.

А диви, диви, яка голорука! — дивувалась з котроїсь декольшованої панички.

Км... чи то їй не стало на рукави чи що?

А ця — як спустила спідницю, волочить ся з заду...

От би взяла, ота голорука, та в цей з заду втяла та собі рукави наточила, хи хи-хи! Ха-ха-ха!

Но, ціша, ціша там, — урезонював якийсь поважний парубок: стій, коли стоїш, не конозь ся...

Тим часом до залі увійшов Олег, в сніжно — білому китлі, в круглих парадних спалетах, в білих рукавичках та червонім з биндою банті на грудях: Рая, як найстарша внучка — панна, а тим то й королева балю, призначила його за дирижора.

Побачивши його Шимшон Бліндерман стукнув смичком по скрипці, й марш свиння ся.

Прейшовшись скільки разів з старшою панною Фіалковською по залі та раз у раз вклоняючись або всміхаючись в той чи другий бік, Олег врешті віддалив ся від паничів, з кимсь приривтав ся, з котроюсь побесідував, знов привитав ся з якоюсь цілою рединою, мотів шептав ся об чімсь з Гальою і зраз гелосно, на цілу залю, крикнув:

Вальс! Месс ангаже медам!

